Motion

1983/84:2828

Hans Wachtmeister

Fortsatt vattenkraftsutbyggnad (prop. 1983/84:160)

Enligt enkel matematik ökar efter hand som våra vattendrag exploateras värdet av de kvarvarande för att till slut bli oändligt. En vattenkraftsutbyggnad kan då helt enkelt inte komma i fråga.

När man kommer till denna gräns är givetvis svårt att säga, enär tidpunkten till stor del är beroende av den tyngd man tillmäter de olika intressena. Redan nu måste dock bevarandeintressena väga så tungt, att en utbyggnad av t. ex. sysselsättningsskäl icke borde komma i fråga. Våra oexploaterade vatten bör alltså inte långsiktigt offras därför att man inte lyckats på kort sikt lösa sysselsättningsproblemen. Så mycket tyngre bör denna invändning väga som en utbyggnad icke ovillkorligen är nödvändig för vårt lands energiförsörjning, så länge vi inte tagit kärnkraften i anspråk. I denna har vi dessutom en energikälla, som inte återföljs av milsvida översvämningar som följden är vid vattenkraftsutbyggnaderna. Jag vill i dessa sammanhang framhålla, att moderata samlingspartiet aldrig godtagit år 2010 som den "bortre parentesen".

Jag skall inte här i detalj granska de olika förslagen i proposition nr 160 utan blott peka på den inkonsekvens, som synes mig följa den extrapott på 0,9 TWh, som energiministern vill ha därför att hon inte vet hur mycket det kommer att regna i framtiden. Detta är knappast något motiv, enär det dröjer år innan man vet hur regnen utfallit. Propositionens förslag i denna del synes bottna i en viss osäkerhet. De främsta experterna på detta område torde finnas vid SMHI, och där hävdar man med utomordentlig skärpa, att det inte finns någon regelbundenhet eller klar trend i den nedgång i vattenföringarna, som rått under 1970-talet utan att växlingarna endast varit av slumpmässig natur.

Det är inte heller så att energiministern vill ha en bredare marginal. Hon har tvärtom sagt att hon vill ha en mindre, eftersom hon vill nå en nivå på 3,5 TWh med en plan på 3,8 TWh.

Då kan inte heller marginalresonemanget motivera extrapotten på 0,9 TWh. Över huvud taget kan jag inte finna någon logisk motivering till denna extrapott. Man kan dessutom fråga sig vad det kan vara för mening att driva en utbyggnad av vattenkraften så långt och med så ytterst allvarliga konflikter som därav följer bara för en knapp TWh.

Anmärkningsvärt är att propositionen tagit med två av de allra värdefullaste älvsträckorna, Långan och Hylströmmen, vilka beredningen enhälligt tillagt sådant värde att de under inga omständigheter bör ingå i någon plan.

Projektet Klippen har avvisats både av vattendomstol och regering. Någon modifiering därav för att i nämnvärd omfattning minska skadorna är inte heller möjlig. Landskapsbilden i området är nämligen mycket känslig och det är ett viktigt turistområde, varför dessa projekt bör utgå ur propositionens plan.

I stället för att ta med kontroversiella projekt i planen borde man söka mindre kontroversiella som aktualiserats i vattenkraftberedningens förslag samt andra mindre kontroversiella, som tillkommit på senare tid, t. ex. Galvån, Slagnäs, Kimstad och Gallejaur-Vargfors. Förutsättningarna att byta mellan kontroversiella och icke kontroversiella projekt synes mig goda.

Utbyggnaderna har gått hårt åt rennäringen, så hårt att dess existens kan äventyras av nyare ingrepp, även om dessa var för sig kan förefalla obetydliga. Om jag än inte vill förorda ovillkorlig vetorätt synes mig en utredning beträffande större tyngd åt samernas åsikter befogad.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

1. att riksdagen beslutar att älvsträckorna Långan och Hylströmmen samt projektet Klippen inte skall ingå i planen för vattenkraftsutbyggnad,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i övrigt anförs i motionen.

Stockholm den 13 april 1984

HANS WACHTMEISTER (m)